

ת ר ר ש ו ק ר ל מ ט י 3 / ב

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ב', י' בחשון תשי"ז - 15.10.56 בשעה 10.30

- השתתפו: נ. ניר - היו"ר
- ג. אזניה
  - ע. איכילוב
  - י. הררי
  - ש. הלל
  - י. ישעיהו
  - ש. יוניצ'סן
  - פ. כמיס
  - ח. רוזנברג
  - ש. רוזנברג
  - י. שופמן

- טוזמנים: ח. כהן - היועץ המשפטי
א. ידין - המסנה ליועץ המשפטי
ט. אלון - סגן היועץ המשפטי
ה' רוזנטאל - סגור המשפטים

- סדר-היום: 1. חוק בתי-המשפט.
2. חוק רשויות מקומיות (הטמכה מיוחדת).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר נ. ניר:

ש. רוזנברג:
לסדר: מכיון שחבר הכנסת ורהפטיג, אשר מאוד מעוניין בחוק הרשויות המקומיות, הטמכה (מיוחדת) עוזב את הארץ בעוד זמן קצר, אני מציע שנתחיל סיד בחוק זה.

אעמיד את ההצעה להצבעה כשיהיו נוכחים חברי ועדה נוספים.

היו"ר נ. ניר:

1. חוק בתי-המשפט.

סעיף 11.

ח. כהן:
ההוראה המוצעת בסעיף זה תקפת את המצב הקיים בהבדל אחד. בסעיף-קטן (2) הוצאנו את הבקשות לצווי ביניים, צווים זמניים והחלטות ביניים בערעורים, אשר כבר לפני שנתיים איפשרנו לרן-יחיד לגטור אותם, אבל היום הם מצריכים הרכב של שלושה ספני שהם בוגעים לערעורים.

ש. רוזנברג:
אני מציע להוסיף לזה: כל פסע אשר מוטל עליו עונש של 7 שנים או יותר. הייתי בעד זה שישובו שלושה סופטים בכל ענין. אבל כיון שזה בלתי אפשרי לפי שעה, אני מציע זאת לפחות לגבי הפשעים הראציניים.

ח. כהן:
 הייתי מוכן להצטרף לדעתו של חבר הכנסת רוזנברג כי רצוי שככל ענין ישבו שלושה שופטים. אבל דבר זה בלתי אפשרי, והסיבה היא תקציבית. טעותה סיבה אי-אפשר גם להוסיב שלושה שופטים ככל פשע אשר דינו מאסר שבע שנים או יותר. אין אפשרות טכנית ותקציבית לעשות זאת היום. הפשעים האלה הם החלק הארי של הענינים הטופיעים בפני בית-משפט מחוזי. גילו היה הדבר אפשרי, היינו טברכייה על כך.

ש. הלל: על אלו פשעים מוטל עונש מוות?

ח. כהן: על בגידה.

ש. הלל: האם מאסר עולם מוטל רק על רצח?

ח. כהן: לא. על דברים רבים.

ש. הלל: אם כך, הייתי מציע להוסיף כי במקרה של עונש מוות או מאסר עולם ישבו שלושה שופטים.

ח. כהן: זה יכלול הריגה, שוד טווייין, ולפי חוק שאנחנו עומדים להציע לכנסת - גם אונס.

היו"ר נ. ביר:
 הייתי מציע לקבל את הצעת חבר הכנסת רוזנברג. השופטים שלנו במקרים רבים מטילים עונש קל מאוד. ויש לי רושם כי אחת הסיבות לכך היא שיושב דן-יחיד. אשר לניטוק התקציבי, אינני חושב שיהיה זה ענין של תקציב כל כך גדול. הם לשטם כך יהיו דרושים עוד חמישה או אפילו עוד עשרה שופטים. זה יכול להיות ענין של 80-100 אלף ל"י לשנה. ובתקציב שלנו אין זה סכום כל כך גדול. אם על-ידי כך אפשר לתקן מהו, צריך לעשות זאת.

ב. אזניה:
 דעתי כדעת חבר הכנסת רוזנברג. אבל אני יודע שתקציב גדול כשלנו מצטרף מסכומים קטנים כאלה של 80 אלף ו-100 אלף ל"י, כך שניטוק שזה חלק כל כך קטן מהתקציב שלנו, אינו משפיע עלי. לכן הייתי מספק בהצעת הפרשה של חבר הכנסת הלל.

י. שופמן:
 אני מצטרף להצעת חבר הכנסת רוזנברג. ההרגשה כי הדבר דרוש וכי אין עושים זאת רק מפני שהסכום הזה חסר לנו - היא הרגשה גרועה מאוד. אינני יכול לקבל את הניטוק שבגלל 100 אלף ל"י אין אפשרות לעשות צדק בשופטים חטורים אשר בהם עלול החופש להישלל מבן-אדם למשך למעלה מ-10 שנים.

היו"ר נ. ביר:
 אם נקבל את ההצעה המוצעת לנו בטעיף-קטן (2), יהיה בכך קיטוף בשופטים, ואז אפשר להגדיל את מספר השופטים במקום אחר.

ח. כהן:
 הניטוק התקציבי אינו סתם דיבור בעלמא. אני רוצה שהוועדה הזאת תדע שהמצב יהיה כזה, אם תקבל הצעת חבר הכנסת רוזנברג שנית-המשפט המחוזי לא יוכל לשמוע דיון בפשע שדינו שבע שנים או יותר אלא בהרכב של שלושה, שאנשים הנאשמים בפשעים אלה יצטרכו לחכות שנים על שנים עד לבירור משפטי. ועדת הכספים ושר האוצר אינם מתרשמים כל עיקר טחידושים שועדה זו או אחרת מכניסה

ח. כהן :

מוקדם. אנחנו את טאה אלק הלירות לא נקבל. וזה יגרום לעינוי-דין עצום בבית המשפט. היום חסרינו לנו כמה אנשים שיכולים לסדר הזמנות, ואין אנחנו יכולים לקבל סך האוצר את התקציב לכך. פשוט, מפני שהינן תקציב לך. לכן התוצאה של הצעת חבר הכנסת רוזנברג תהיה לא הגברת חופש האדם והצדק, כפי שאטר חבר הכנסת שופמן, אלא להיפך. נמצב שבו אנו נמצאים היום התוצאה תהיה עינוי-דין שלו כהוגן ושלא לצדק, להרבה נאשמים.

ש. הלל :

אם מדברים על פסע שעליו נוטל עונש של שבע שנות מאסר, בהתחשב עם זה שהעונשים הם טכסיטאליים, אני מניח שטרבית הדברים המופיעים בבתי-המשפט המחוזיים הם כאלה שעליהם צפוי מאסר שבע שנים.

י. שופמן :

אפשר לנסח זאת כך שאם פסק-הדין צריך להיות שבע שנים או יותר, אז יועבר הענין לבית-דין של שלושה.

הוחלט :

1. לדחות את ההצעה של ח"כ רוזנברג האוטרת כי בטשפטים בהם צפוי עונש מאסר של שבע שנים או יותר ישבו שלושה שופטים.

2. לקבל את ההצעה של ח"כ הלל האוטרת כי בטשפטיה בהם צפוי עונש סוה או מאזר עולם ישבו שלושה שופטים.

ש. יוניצ'מן :

אם ההצעה להוסיב שלושה שופטים לגבי כל הפשעים שעליהם נוטלת שבע שנות מאסר נפלה, האם תהיה אפשרות להמליץ כי לכשתהיה אפשרות, יציע שר המשפטים את התיקון הזה?

הוחלט :

1. לקבל את הצעת ש. יוניצ'מן האוטרת לבקש ששר המשפטים להציע תיקון בהתאם להצעת ח"כ רוזנברג, כשיתברר שיש אפשרות לכך.

סעיף 12.

י. שופמן :

אני מציע לחלוקת התפקידים והטועדים תיעשה בצורה טיכנית, בראשית השנה, אחרי הפגרה.

היו"ר ב. ניר :

הייתי רוצה שהיועץ המשפטי יטביר לי טתי פועל הנשיא, וטתי - הנשיא-התורן.

ח. כהן :

חבר הכנסת שופמן הציע אותה הצעה גם בסעיף 4, הדין בבית-המשפט העליון. אינני זוכר טהי ההחלטה שנתקבלה שט. אם ההצעה נתקבלה שט, היא צריכה להתקבל גם כאן, ואם היא נדחתה שט, היא צריכה להידחות גם כאן.

ח. כהן:
אני מסכים כי אם ההוראה הזאת תיכנס לגבי בית-המשפט העליון, היא תיכנס גם כאן. לעצם הענין אין לי התנגדות.

לשאלתו של היו"ר: אני חושב שצריך לתת גושפנקה חוקית לסצב הקיים למעשה היום, והוא איננו מהנשיא התורן פועל כשהנשיא נעדר או איננו יכול לפעול. הסצב הטעשי הוא כזה שהנשיא ונשיאיו התורניים פועלים מתוך הסכסוך הדדי. יש ביניהם חלוקת עבודה שהם הסכימו עליה בצורתא. אני חושב שזה סצב טוב ובריא, וכדאי שהמחוקק יסמוך ידיו על כך.

ש. רוזנברג:
אני מתנגד להצעת חבר הכנסת שופמן. אינני מתנגד לכך שהנשיא או הנשיא-התורן יקבע פהוצדורה כזאת, אבל אני מתנגד להצעתו ששני ניסוקים: אני בדרך כלל מתנגד לכך שנכניס יותר מדי פרטים לחוקים, ובעיקר כאשר דנים בבתי-משפט. ואינני רואה הגיון בכך שנגיד לבית-המשפט כי הפרוצדורה טוכרחה להיות כזאת או אחרת. אני רואה אפשרות שבאמצע השנה ימצא הנשיא צורך לשנות את הדברים. יש דברים שאי-אפשר לראותם מראש. גם מבחינה עקרונית וגם מבחינה מעשית אני חושב שיש להשאיר בידי הנשיא חופש מלא להחליט על הפרוצדורה בענין זהו יש גם אפשרות ששופט אחד יתסחה בענין מסוים, והנשיא ימצא לנכון להעביר תיק מסוים דוקא אליו. אם תהיה חלוקה סיבנית, לא תהיה אפשרות לעשות זאת.

ב. אזוביה:
אנחנו יוצאים מהנחה שיש לנו אסון בשופטים. אסון זה כולל את השופט אם הוא נשיא או איננו נשיא. השאלה אם יש לקבוע סכהו טיכני מתעוררת אצלנו כאשר אנחנו חושבים שטא לא יהיה שיקול טיכנוטי בענין שיפוטטי. אבל כאשר אנחנו טסאירים את החלוקה הזאת בידי הרשות השופטת, כי אז האסון שאנחנו רוחשים לשופטים בעניני שיפוט כולל גם את הנשיא וגם את הנשיא התורן. ספני זה אינני רואה סדוע אנחנו צריכים לקבוע כאן הסדר טיכני, כאילו כדי להיטבע מהתערבותו של שופט, אשר גם בהיותו נשיא איננו חדל להיות שופט, וסותר לו לסקול כל טיני טידורים עניניים. שיקו ליו הם בתחומי שיקולים של שופט, ואם אני טאסין כי פסק-דינו יהיה צודק, אני טאסין לו גם בכך שהחלוקה הזאת תהיה צודקת.

י. שופמן:
אין זו שאלה של אסון לשופט אחר הוא נשיא. זוהי שאלה אדטיניסטריבית ולא שיפוטית. ולא צריך לערבב את שני התפקידים האלה של נשיא בית-המשפט. בתור אדטיניסטרטור אני רוצה להגביל אותו, כפי שאני בכלל אוהב להגביל אדטיניסטרטורים, כדי סעד סטה טאפטר יותר עניניים יהיו תלויים בטכניקה ברורה שטינה תלויה ברצונו של האדטיניסטרטור. אותו יחס יש לי אל נשיא בית-המשפט כשהוא טופיע בתור אדטיניסטרטור. כך שהאבחנה הזאת, שיש אסון לשופטים אבל לא לנשיא, אינה נכונה, כי לא בזה הסדור.

לדברי חבר הכנסת רוזנברג: לו כתבנו חוקה, היינו מכניסים סעיף על זכותו של כל אדם לבית-המשפט שטגיע לו. אבל בחוק היינו מכניסים סעיפים המפרטים איך יבוא הדבר הזה על ביצועו. והסעיף הזה הוא הסעיף בענין זה.

אשר לטקרה שהזכיר חבר הכנסת רוזנברג, ששופט מתסחה בענין מסוים, או הטקרה ששופט נתקל בתיק אשר נמסך חודשים, אפשר לכתוב כי בהסכמתו של שופט אפשר יהיה להעביר משפט טסנו למיטהו אחר.

פ. רוזן:
את הסכמת השופט הזה תמיד תקבל. שאלה היא אם תקבל את הסכמתו של השופט שצריך לקבל את התיק הזה.

ש. יוניצ'סון:
חושבני שהשופטים לא היו רואים כל פגיעה
באופן זלנו אליהם אם היתה מתקבלת הצעת
חבר הכנסת שופטן. והשאלה היא אם זה לא יהיה יותר טוב גם מנקודת-מבט
של הנשיא, אשר צריך לחלק את השופטים. כי יש שופטים בעיניים ויש
שופטים לא בעיניים. והשופטים הם רק בני-אדם. הצעת חבר הכנסת שופטן
מדברת על חלוקת השופטים בדרך של גורל. זוהי שאלה אדמיניסטרטיבית
גרידא.

ש. הלל:
כשעלתה השאלה של התמחות של שופטים בעניינים
מסויימים, לא רצינו לפסוק הלכה שופט
התמחה בעניינים מסויימים יעסוק רק בהם, אבל גם לא צריך לבטל זאת
כליל. ואין ספק שעל-ידי קביעה שרירותית אין מסאירים אפשרות של
כיוון או התחשבות בכך.

י. שופטן:
למה? בראשית השנה קובעים שופטים אלה
מטפלים בעניינים פליליים, ואלה - בעניינים
אזרחיים. אפשר לקבוע זאת בראשית שנת השיפוט.

ש. הלל:
אני התנגדתי להצעה לחלוקה טראש של סוגי
התיקים אשר יובאו בפני השופטים. אבל כאותה
טירה אני מתנגד לכך שאנחנו צבטל אפשרות של הכוונה של התיקים
שיחולקו בין השופטים בהתאם לשיקולים כאלה.

בכל אופן, הצעתך סחיבת ריזיה של
ההצעה שלא נתקבלה, של חלוקה טראש של סוגי העניינים אשר יבואו בפני
השופטים.

ח. כהן:
אני רואה בפרוטוקול ישיבת הוועדה מ-28
בפברואר, אשר בה נשטעה הצעת חבר הכנסת
שופטן לגבי בית-המשפט העליון, שהצעה לא נתקבלה, אלא נתקבלה הצעת
חבר הכנסת אזניה, שאמר אותם הדברים שאמר היום, להשאיר את הסעיף
כמו שהוא. הוחלט רק על כמה שינויים בנוסח, אבל העיקרון נשטר,
והדבריה האלה ייקבעו על-ידי הנשיא והנשיאים התורניים. חבר הכנסת
שופטן רשט שט הסתייגות.
על כל פנים, אני חוזר על הצעתי כי תהיה
אחידות בענין זה.

היו"ר נ. ניר:
אני מסכים לרעיון שהובע על-ידי חבר הכנסת
שופטן. אני חושב שזה עיקרון בריא. אבל
אני חושב שפטר בחוק יסודי על בתי-המשפט להכניס דבר כזה. אין זה
יפה. ואני שואל את היועץ המשפטי האם אפשר להגיע לידי פשרה על-ידי
כך שלא נכניס זאת בחוק אלא שתהיה הסלצה בענין זה.

פ. רוזן:
הענין הזה לא נתעורר בפעם הראשונה אגב
הדיון בחוק זה. חבר הכנסת רוזין כבר העלה
את ההצעה הזאת בכל סיני הזדטנויות, אפילו בויכוח הכלילי על משרד
המשפטים, אגב הדיון בתקציב. ומענין שאנשי הקונטיננטל לסדר את
השיטה הזאת, נהגו לפיה, וחבר הכנסת רוזנברג, היודע את הנעשה בארה"ב,
הוא תלמיד אסכולה אחרת. גם אני הייתי רגיל לכך בבתי-המשפט בגרמניה,
שהיתה חלוקה טראש של העניינים, חלוקה סיכבית, לפי האלף-בית של
שמות הנתבעים בעניינים אזרחיים. וחבר הכנסת אזניה, שאני רואה בו
משפטן מלוטד, לא היה כל כך טוטרס בנוהג הקונטיננטאלי הזה.

מה היה בקונטיננטל שאני באתי ממנו. קודם-כל
המדובר היה בבתי-משפט גדולים מאוד. ואז באמת היה מדובר בחלוקה טראש
בראשית השנה. אבל גם שם היה סעיף שאמר כי אם יש דבר דחוף מאוד, ואם
יש מחלוקה של בית-המשפט שעטוקה מאוד, אפשר להעביר משפט, אבל לא לפי

פ. ריזון :

החלטת הנשיא כי אם לפי החלטת ועדה. התלווה בענין זה היתה בעיקר על כך שמעביר תיק משופט לשופט לא נשיא אלא מזכיר.

מינבני חוטב שהנוהג הקיים אצלנו גרם לתקלה. חבר הכנסת שופטן יסכים אתי שהשיטה הזאת שהיתה קיימת בארץ מוצאי, מביאה לכך שלפעמים יושבת מחלקה בסוף שעות ואין לה עבודה. בעוד שהשיטה הנהוגה אצלנו היא מאוד מסכונת. אתם יודעים על תלויות של עדים ועורכי-דין הבאים ומחכים שעות בפרוזדור ואינם יכולים להגיע לתורם, מכיון ששופט אחד עסוק. מצד שני, יכול להיות ששופט אחד נתפנה משום-שה מעבודה, כי אז אם הנשיא - לא המזכיר - חושב לכוון להעביר את התיק ששופט אחד לפני, אמילו ביום שמיעת התיק, כפי שהדבר נעשה גם היום, אני חושב שצריך לקבל זאת.

יכולתי להכין את ההצעה להבחין בין עניינים אזרחיים ועניינים פליליים. האמת היא שבעניינים פליליים יש לפעמים לחץ להביא תיק לפני שופט מטייב, גם מצד הסניגור וגם מצד התביעה הכללית. ואפשר אולי לשקול הצעה כזאת.

אם כי ההכרעה נפלה בטעיה הדן על בית-המשפט העליון, הייתי מציע לטמוע בענין זה את נשיא בית-המשפט העליון ואת מנהל בתי-המשפט.

ח. כהן : הוא דיברו על כך.

פ. ריזון : סבל מקום, זוהי הכרעה מאוד טרחנית לכת. בסופו של דבר זה אולי גם מחייב תוספת של שופטים.

ח. רובין : אני מציע: נשיא בית-משפט או הנשיא-התורן יקבעו בראשית כל שנה או הדבר. מתוך הנסיון כעו"ד במשפט פלילי בתל-אביב, אני יכול להגיד כי כאשר אני טגן על נאשם אני יודע בדיוק איזוה הצדק פירושו חודש טאטר יותר או פחות. ואני בהחלט יכול להעלות על הדעת עו"ד זה או אחר יעשה נסיון לכוון את התיק לשופט מטייב.

פ. ריזון : ביסודו יש חלוקה טראש של העניינים הנדונים בכל שנה.

ח. רובין : זה טוב. יש חלוקה בין עניינים פליליים ואזרחיים, משפטי-תנועה, הטרדות. אבל אם יש בבית-משפט מטייב שלוש שופטים פליליים, יש ביניהם הבדלים מטייבים. מינבני פוטל זאת. אבל צריך לטמוע כל אפשרות הן מצד התביעה הכללית והן מצד הסניגוריה, לכוון תיק לאותו השופט אשר נראה להם מטייב-שה רצוי מנקודת-ראות של הצד אשר הם מטייבים אותו. על שאלה זאת אפשר לענות על-ידי כך שתהיה חלוקה טראש. נביח ששופט אחד יעסוק בעניינות, שופט שני - בטוג אחר של משפטים פליליים, או שתהיה חלוקה לפי האלף-בית. בכל אופן, צריך להיות סידור טראש. הפרינציפ של שופט קבוע היה דבר קונסטיטוציוני. זה היה בחוק הריטריות. ולא היתה אפשרות לשנות זאת על ידי חוק פשוט אלא רק על ידי חוק קונסטיטוציוני. אני חושב שזה היה כן גם בחוקות גרמניות קודמות.

י. שופטן : אותו הדבר ישנו בחוקה הצרפתית ובחוקה הפולנית.

ה. רובין:

ברור שזה נבע מהטגסה להבטיח את זכויות-תלות בתי-המשפט. בארצות אנגלו-סכסיות הדבר קיבל צורה אחרת. על כל פנים, הדבר הזה נראה נכון מבחינה עניינית, גם לאור הסציות שלנו בטרך. אינני אמר זאת כדי לפגוע בשופטים. אבל לא יתכן שיהיה פיתוי לעו"ד זריז או לתביעה הכללית לנסות לכוון את התיק לשופט מסוים. ואפילו אם נקבע כאן הנשיא התורן, אין זה פותר את הבעיה. אינני רוצה להעמיד את הנשיא-התורן בפני אפשרות שעו"ד יבוא ללשכתו ויגיד לו ששהו בענין זה. ובאופן מעשי, גם בצורה זו תהיה לפקידות אפשרות של הנמכה על חלוקת התיקים. כי ברור שפקיד יכין את החומר לנשיא-התורן.

ש. רוזנברג:

צדק שר המשפטים בוטרו שאני מצדד באסכולה האנגלו-סכסית. עם כל התנאים שהוכנסו בארצות קונטיננטליות לחוקה ולחוקים, על-מנת להבטיח את זכויות האזרח, בכל זאת זכויות האזרח לא הובטחו, והן הובטחו בארצות האנגלו-סכסיות. כנראה שבשיטה האנגלו-סכסית מצאו את הדרך להבטיח את זכויות האזרח. בארה"ב יש בית-דין גבוה הקובע איזה בית-דין יושב ודמי. בכל זאת מצאו עורכי-דין זריזים דרך להביא את העניינים שהם מעוניינים להביא בפני שופט מסוים. השופטים הקתוליים, למשל, מפני שאין הם מכירים בגירושים, מקלים מאוד בביטול נישואים. ולכן כל העניינים האלה הופיעו תמיד בפני השופטים הקתוליים. דווקא מפני שזה היה טוור טראש, אפשר היה לעשות חשבון איך להביא את הדבר בפני השופט הרצוי.

לכן אני מוכן לסמוך על הנגה ועל הנשיא-התורן, עם כל הפרוסקציות שיש לו, ואני חושב שבדרך כלל יגיע התיק לפי שהוא צריך להגיע.

אם בכל זאת יש נטייה לקביעת החלוקה טראש, אני מוכן להביע הצעת פשרה. אבל, כמובן, הייתי מעדיף שהטעיף ישאר ללא שינוי.

ה. חולט:

הצעה להשאיר את הטעיף ללא שינוי, וההצעה לשנותו בטגסה של קביעה טראש של חלוקת המשפטים -

קיבלו מספר שונה של קולות.

ה. כהן:

אני רוצה להזכיר לנועדה כי אין זו הצבעה סופית. לפי החלטת הנועדה תהיה עוד קריאה שניה עם הצבעות סופיות. על כן הייתי מציע שאלה המציעים שינוי בנוסח הטוצע, ירשמו את נוסח הצעותיהם.

י. שופמן: אני מציע להוסיף לאותו הנוסח את הטלים "בראשית השנה".

ה. כהן:

אולי כוונתו: "פעם בשנה".

י. שופמן:

אני מוכן להסכים לנוסח הטוצע בתוספת זאת: "אולם יש רשות לנשיא או לנשיא התורן לשנות מהקביעה הזאת לפי הצורך".

י. הררי:

אני מתנגד לכל תיקון, כי כל תיקון זוהי קבלת הצעת חבר הכנסת שופמן, ואין זו פשרה.

הינו"ר ב. ניר:

נעשה ניסיון להצביע את הצעת הפשרה של הנוסח הטלים "פעם בשנה".

ג. אזניה:
אני מבקש שלא לשנות את הפרוצדורה הנהוגה
בועדת החוקה. היתה הצבעה והיא הראתה דעות
שקולות. צריך לעבור לטעיף הבא.

היו"ר נ. ניר:
אם יש שתי דעות שקולות ואחרי כן בא
מישהו ומציע פשרה, צריך להצביע זאת.
והיות ובכלל אין זו הצבעה סופית, אינני רואה סיבה להתנגד.

ג. אזניה:
אפשר לעשות זאת לפני ההצבעה, אבל לא
לאחריה.

היו"ר נ. ניר:
זה במקרה שהיתה הכרעה. אבל כאן יש דעות
שקולות, וטותר לעשות נסיון לקבל הצעת
פשרה. אבל אינני מתנגד לכך שירשם בפרוטוקול כי נתקבלו שתי דעות,
וטונחת על השולחן הצעת פשרה.

טעיף 13,

ח. כהן:
גם כאן אין חידוש. זהו הנוהג בבתי-המשפט
כיום, ואני טוען שזה נוהג יפה שיש לקיימו.

היו"ר נ. ניר:
מה פירוש "ותיק", האם בתור שופט בית-המשפט
הסחוזי או בתור שופט בכלל?

ח. כהן:
בתור שופט בית-המשפט הסחוזי.

היו"ר נ. ניר:
צריך לכתוב זאת.

ח. כהן:
אינני חושב שזה יכול לעורר ספק.

ע. איכילוב:
כשאין נשיא ואין נשיא-תורן, זכות הבכורה
לותיק לגבי הקשיש אינה נראית לי. לדעתי,
זה צריך להיות הקשיש.

היו"ר נ. ניר:
שר המשפטים טפנה את תשובת לבנו לכך שבטעיף
5, הדין בבית-המשפט העליון, הטעיף נתקבל
באותו נוסח שהוא סופיע פה לגבי בית-המשפט הסחוזי.

הנחלט: 1. לדחות את הצעת ע. איכילוב האוטררת כי
במקרה שאין נשיא ואין נשיא תורן, יהיה
הקשיש ולא הותיק.

2. לקבל את הטעיף ללא שינוי.

ש. רוזנברג:
הייתי מבקש להעמיד עכשיו להצבעה את הצעתי
לסדר, להקדים את הדיון בחוק הסמכת רשויות
סקוטיות, בגלל יציאתו של חבר הכנסת ורהפטיג את הארץ.

הנחלט: לקבל את הצעת ש. רוזנברג להקדים את הדיון
בחוק רשויות סקוטיות (הטסכה טיוחדת).

2. חוק רשמי לניגון מקומיות (הסמכה מניחוחת).

טעין 1.

הינו "ר.נ. ניר": אני מציע למחוק את הטלים "או יאסור".

הנחלט: 1. לדחות את הצעת נ. ניר למחוק את הטלים "או יאסור".

הסתייגות לנ. ניר. (בשם הוועדה יענה ח"כ י. ישעיהו).

2. לקבל את הסעיף ללא שינוי.

טעין 2.

הינו "ר.נ. ניר": אני מציע למחוק את הטלים "או איסור".

הנחלט: 1. לדחות את הצעת נ. ניר למחוק את הטלים "או איסור".

הסתייגות לנ. ניר.

2. לקבל את הסעיף ללא שינוי.

ש. הלל: בסעיף 1: לא ברור לי מה פירוש "החזקה". אם אני מחזיק קופסת בשר-חזיר, זה נחשב ל"החזקה"?

ח. כהן: ההחזקה מוסבת על החזירים, ז"ס, על החזירים השלטים. בו בזמן שלגבי בשר חזיר ומוצרים הנועדים לאכילה, יכול האיסור לחול רק על הטכירה.

ש. הלל: נתקבל שאוסרים גידול חזירים בארץ. לא מצא למלחמה על כך. אבל השאלה היא אם יש לאדם עשר קופסות בשר חזיר, האם הוא רשאי למכרן?

ח. כהן: זה תלוי בחוק העזר.

ש. הלל: אם ישתמשו בחוק העזר באופן סכסיטאלי.

ח. כהן: אז אסור למכרן.

ש. הלל: אם כך, אני מציע למחוק את הטלה "מוצרים". אסרנו גידול חזירים בארץ. אבל אם אדם מביא אתו קופסות בשר חזיר או בקניק ורוצה למכרן, האם עלי לאסור זאת עליו?

ע. איכילוב: נביח שעיריה זו או אחרת הוציאה חוק עזר כזה, ואזרח של אותה עיר, באסר - חיפה, קיבל רשיון מהממשלה לייבוא של בשר חזיר. איך זה יתישב מבחינה משפטית?

ח. רובין :
אני מבקש לרשום לי בסעיף הראשון הסתייגות :
לחוק את הסעיף. גם הסתייגות זאת לא תתקבל,
אני מבקש הסתייגות מבטואלית : לחוק את הפלים "או איסור" ולהוסיף :
הוראה זו אינה חלה על שיטורים ואינה חלה על שכירה שלא לצרכי עסק.

ט. הלל :
אם תפריד בין שני החלקים של הצעתך האבטואלית,
אז יהיה מוכן לתמוך בך בענין השיטורים.

ח. רובין :
לגבי הסעיף השני אני מציע קודם-כל לחוק
את הפלים "או איסור" ולהוסיף בסוף : "מבני
ההגבלה על כל שטח שיפוטי של הרשות המקומית".
סאי-אפסוד יהיה להסיל את
אני מציע לחוק את הטלה "כל".

ח. כהן :
אני מבין את הצעתך כן : "אין רשות מקומית
רשאית להסיל הגבלה כאסור אלא על חלק מסוים
של איסור שיפוטי".

היו"ר ב. ביר :
אני מצטרף לכל ההסתייגויות של חבר הכנסת
רובין.

ט. יוניצ'מן :
מה יהיה על הנוצרים ברטלה, למשל?

ט. רונברג :
אילו חבר הכנסת הלל או הרוב בכנסת היה מסכים
לאסור גידול חזירים בארץ כולה, היה הסב
אחר לגמרי. החוק הזה אינו אוסר שום דבר. החוק רק נותן את רוח
דמוקרטית לרשויות מקומיות, אם רוב האוכלוסיה רוצה בכך,
לאסור זאת. באים חברי הכנסת ואומרים : אין אנחנו מסכימים שיאסרו עלנו
גידול חזירים. שאיך אנחנו רוצים לכפות על הרוב של רשות מקומית,
שלא תוכל לאסור זאת. לכן מדברים על הגבלה. ואם כי החוק הזה אינו
מספק ואינו קולע למטרה, הרי שאפילו באותו חלק שבו הוא קולע למטרה,
גם מוציאים את הטלה "איסור", עושים טן החוק חוכא ואטלולא. חבר
הכנסת רובין מציע לחוק את הסעיף הראשון, ופירוש הדבר מחיקת החוק.
עליו להיות עקבי. אם מקבלים את הסעיף הראשון, צריך שהחוק יאסר ששהו.

באסר לנוצרי חזיר, אני רוצה לאסר לחבר הכנסת
הלל : מה ההבדל בין שכירת בטר חזיר מעוטן או לא מעוטן? בטר חזיר
בקופסה או לא בקופסה? או שעליו להתנגד לכל הענין, כמו חבר הכנסת
רובין והיו"ר הנכבד, או שהוא מסכים לתת רשות לאסור גידול ושכירה.
כי צריך להיות עקבי. מה זה משנה אם החזיר הוא תוצרת הארץ או תוצרת
חו"ל? האם מפני שחילכו בעד החזיר בדולרים - הוא שומר, והילו אם שילטו
עבורו בלירות - הוא אסור? איפוא ההגיון? אני מבין כי עלינו להתחלק
לשני חלקים : אלה שבעד איסור גידול ושכירה או הגבלתם, ואלה שנגד זה.

חבר הכנסת יוניצ'מן דואג כל כך לנוצרים.

ט. יוניצ'מן :
אני דואג ליהודים בגלות.

ט. ח. זנברג :
כרוב מדינות ארה"ב נוצרי אינו יכול לקנות
את החזיר שהוא יכול לקנותו כאן. הדבר אסור.
יש שם הגבלות על שיטורים. יש גם פסק-דין של בית-הדין העליון בענין
זה.

עוד לא טעתי שהיתה מסלחת של נוצרים אשר
הביעה דאגה וטענה שאינם יכולים לחיות בלי זה. ואם יש כטה וכטה נוצרים
אשר לא כרוך כלל אם אינם יכולים לחיות בלי זה, האם אני צריך לדאוג
ולטנות את ההוראה מפני שברטלה ישנם כטה נוצרים, ואולי סחר יהיו ברטת-
גן ובגבעתיים? האם אני יוצר מפליה נגד נוצרים בענין זה? האם אני אוסר

ט. רוזנברג :

לנוצרי לאכול בשר אטר אסור עליו? מה ההזדמאה הזאת בין זחיטה ובין החזיר? בטביל היהודי בחו"ל אם אתה אוטר שחיטה, אין בשר אחר. אבל האם הנוצרי חי רק על בשר חזיר? תעלה את טחיר החזיר ותראה אם הנוצרי ימשיך לקנותו. אין זה ענין עקרוני בטביל, האם זה חלק מהדייטה הדתית שלו? אינני חושב שאם בערוך טטאל בין הנוצרים בארץ, בטצא שהם רוצים פריבילגיות סיוחדות, שהם רוצים שנשנה את הכצב הקיים אצלנו, ונקים טוק שחוד אטר בו יטכרו חזיר בכמה סיסטמלות. הרי על-ידי טתן אפירות כזות פותחים דלת רחבה. כל כי טלטכול חזיר, יטען : חטם י שהוא נוצרי ומטרתו לו זאת.

אני טבין את אלת סטתנגדים לחוק. אבל החוק כפי שהוא טנוסח, הוא הטיניטום טבטיניטום.

ג. יונצי'טון :

לא קיבלתי את ההסבר טרציתי לקבל, אעפ"י טאצביע בעד החוק. אני באפן איטי הייתי טצביע בעדו, והייתי טצביע גם בעד חוק כללי של איטור גידול חזיר. הטאלה היא אם טותר לרוב להחלים כל מה שהוא רוצה! אינני יודע ולא ידעתי מה לענות לעתונאי טטאל אותי על החוק הזה, אט כי, אני כטובן בעד החוק כיהודי, מטעמים טטלכתיים קטה לי להטביר זאת. אינני יודע טדוע אטור לרוב היוצא טטעטים הוטאניים, לאטור את השחיטה היהודית, כשהוא אינו אוטר ייבוא בשר כשר. לכן ביקשתי הטבר בענין זה. בטבילי אין הענין טוגבל לאורח נוצרי. אט כי גם בטטח זה היו צרות. הנוצרי טוען כי אט הוא אינו צריך לעטן - הוא צריך להבין זאת בעצטו, אבל אין לאטור זאת עליו טחוך כפיה. זה לא יטבה את דעתי, ואני אצביע בעד החוק, אבל לצערי, לא קיבלתי טטובה על הבעיה הזאת.

ט. רוזנברג :

הנוצרי יכול לנטרע לטקום אחר דלקנות טם בשר כרצונו. הוא יכול לייבא זאת בטביל עצטו. הוא רק אינו יכול לטכור זאת.

ס. יונצי'טון :

אתם הגטתם את החוק הזה ואתם טוכרחים לטצוא לכן תיזבה.

ח. רוזנין :

אני חושב טבטעיף 3 יש ניטוח אטר אין טוט חוק באדינת ישראל אטר בו יט טוח כל כך רחב. לא הכנסת אלא כל רשות סקוטית יכולה בטטגרת של חוק עזר לתת הוראות בדבר בדיקתם, עיקולם והטרכתם של חזיר וטוצריו. מה פירוש הדבר לטעיה? אט תל-אביב טחליטה לקבל חוק עזר בענין זה, יכולים פקחי העיריה להיכנס בכל טעה לכל טקום כדי לבדוק אט טוטרים על חוק העזר הזה. יכולים ב-2 מילה לצלצל לכל אזרח בביתו ולדרוש טטנו סיפתח את הטקדר ויראה מה יש בו. ואט טוצאים את הכטר, יכולים ל אול אותו : איפנה קנית זאת? ובטקרה זה טטפיק חטר. יש לנו חוק יטוד על טאטר וחטיפוטים. ובו יטבן הגבלות. גם הוא נותן אפשרויה רחבות טאוד לטוטרים, אבל בחוק הזה אין טוט הגבלה. אט יש חטר על גניבה או על עבירה רצינית אחרת, קובע החוק תבאים טטוייטיים והגבלות טטוייטות, בטקרה שהדבר נעשה בלי צו של טופט. וכאן - טוט הגבלה. וזה איננו חוק של הכנסת אלא של רשות סקוטית. דבר כזה עוד לא היה.

אני טעיר את הדבריה האלה בלי קטר עם עטדתי בטאלת החזיר. הייתי טעיר את אותם הדבריה לו היה טדובר על מטירה טפני טכירת אוכל טזוייף או דבר אחר. יש בחוק זה, לדעתי, גיטה אולטרא-טטטרית.

ט. רוזנברג :

את יכול להכניס פה : כפוף לטעיפי החוק על טאטר וחטיפוטים.

ח. רובין :

אני מסכים.

מזר לצד העקרוני, אני רוצה לנסות לענות
לד"ר רוזנברג. הייתי מוכן לבלוע את הגלולה הטרה הזאת, לו
אין מקיימים את מה שהיה מוסכם בטסילה, והסדור היה על הגבלה.
אני מוסר זאת אליכם דאגה שהסתמו בהקמת הטסילה. זה היה מוסכם. לא
היה מוסכם ולא דובר על איסור. ועוד בראשית הסדר לקראת
פריש זה של הכנסת, עמד ראש הטסילה בסדר עם נציגי החטיבה בענין
של הגבלה, ולא בענין של איסור.

הויכוח בין סר רוזנברג וסר יוניצ'סון הפתיח
דתי. אינני איש דתי. ואינני רואה כתפקידי לשטור על בני דתות אחרות.
מכל אינני מסכים להטיל הגבלות דתיות בכוח. ורואי שלא מסכים להטיל
הגבלות דתיות סטוג זה, הנוגעות ליהודים, על בני דתות אחרות. אינני
מוסר זאת מתוך כך שאני דומג לכפרים. אני רואה את הדברים הנקודת-
ראות של חופש האזרח. שום מזרח נוצרי לא ביקש ממני להגן על זכותו
ברטלה. אבל לדעתי זהו אחד המקרים החטוריים של הגבלת חופש האזרח.
אם יש בשוויצריה איסור שחיטה, אינני יכול להשתחרר מכך איש לזה
קבת ריח אנטישטיות, מפילו אם טוענים שזה נעשה סניטוקים של צער
בעלי חיים. וצדק חבר הכנסת יוניצ'סון. לא נוכל ליצור במדינת ישראל
תקניה של הגבלות הנובעות מתפישות דתיות יהודיות, והן תחולנה גם
על אחרים. לא יעלה על דעתנו להטיל את חופש מנוחת
השבת על בני דתות אחרות.

ש. רוזנברג :

נוצרי הגר בתל-אביב מוכרח לסגור את חנותו
בשבת.

ח. רובין :

וביפו הוא אינו סוגר את חנותו.

ש. רוזנברג :

הוא עובר על החוק.

ח. רובין :

החנויות פתוחות ביפו בשבת, ואיש אינו
מעיר על כך. ואם זה רק ענין של ביצוע, שאין
שמים לב לזה, כי אז החוק פגום. ודאי שאזרח ערבי ביפו, הרוצה להשאיר
את חנותו פתוחה, זכותו לעשות זאת.

אני טוען את הדברים האלה לא סבחינה
חזית. זו בלתי דתית אלא סבחינה של חופש האזרח.

היו"ר נ. ניר :

בהפסקת הכנסת צריכה הינה להתקיים ישיבת
ועדת המשנה בענין בתי-קולנוע. מאחר שמעירים
לי כי סדרי ההפסקה היוו יהיו מוזנים, בגלל נאמרו של בן-גוריון,
ומאחר שהזמנו את בעלי-הבתים ובעלי-הקולנוע לישיבה בשבוע הבא,
הרי שאם נבטל את הישיבה היום, נשמע אותה בשבוע הבא.

הישיבה נועלה בשעה 12.30.